

Graddau ar gyfer cartrefi gofal a
gwasanaethau cymorth cartref –
saith mis yn ddiweddarach

Rhagfyr 2025

Cynnwys

	Cefndir	1
	Beth y mae'r data'n ei ddweud wrthym hyd yma?	2
	Adborth gan ddarparwyr	3
	Beth y mae AGC yn rhoi sylw iddo yn ystod arolygiadau?	4
	Disgrifyddion graddau:	5
	Rhagorol	
	Cartref Gofal Tŷ Llandaff: Taith at ragoriaeth	6
	O botensial i ragoriaeth: Y modd y gwnaeth Cartref Plant Blaen y Waun drawsnewid gofal	9
	Disgrifyddion graddau:	11
	Da	
	Rhaid gwella	
	Rhaid gwella'n sylweddol	
	Beth sydd nesaf?	12

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg / This document is also available in English.

Rheoliadau newydd

Cyflwynodd adran 35 o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (RISCA) reoliadau sy'n caniatáu dyfarnu graddau yn dilyn arolygiad.

Yn dilyn cam peilot a oedd yn cynnwys graddau mud a chyfnod o ymgynghori, cafodd y rheoliadau hyn eu rhoi ar waith drwy Reoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Graddau Arolygu) (Cymru) 2025.

O 1 Ebrill 2025, dechreuodd AGC gyhoeddi graddau ar gyfer cartrefi gofal (i blant ac oedolion) a gwasanaethau cymorth cartref.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi sylw i'r saith mis cyntaf o raddau a'r modd y maent wedi cael eu gweithredu.

Manteision graddau

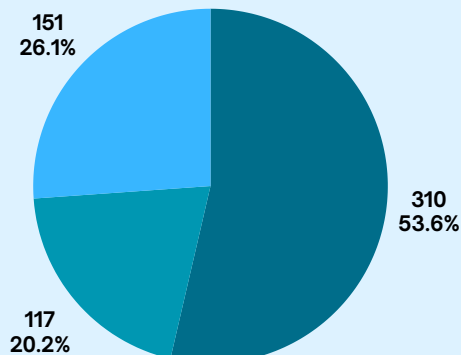
- Mae graddau'n rhoi asesiadau clir, cyson a thryloyw o ansawdd gofal, gan helpu pobl, teuluoedd, a gweithwyr proffesiynol i wneud penderfyniadau gwybodus am wasanaethau gofal cymdeithasol.
- Maent yn cynnig trosolwg hygyrch o ansawdd gwasanaethau, ac yn cefnogi dewisiadau hyderus a thrafodaethau gwybodus â darparwyr.
- I ddarparwyr, mae graddau'n amlygu cryfderau, yn cymell gwelliant parhaus, ac yn tynnu sylw at ofal o ansawdd uchel, gan roi hwb i ysbryd staff a sicrhau cysondeb â safonau rheoleiddiol.
- Mae graddau'n annog gwasanaethau i ganolbwyntio ar ganlyniadau i bobl, gan gefnogi gwelliant parhaus ac annog rhagoriaeth.

Beth y mae'r data'n ei ddweud wrthym hyd yma?

Rhwng 1 Ebrill a 31 Hydref rydym wedi arolygu 578 o wasanaethau:

- 310 - cartrefi gofal i oedolion
- 117 - cartrefi gofal i blant
- 151 - cymorth cartref gwasanaethau

Yn dilyn y 578 o arolygiadau, rydym wedi cyhoeddi graddau ar gyfer 566 o wasanaethau:

	Rhagorol	Da	Rhaid gwella	Rhaid gwella'n sylweddol
Llesiant	215	321	18	12
Arweinyddiaeth a rheolaeth	149	356	45	16
Gofal a chymorth	171	350	33	12
Amgylchedd	74	322	16	5
Cyfanswm	609	1349	112	45

Mae'r data'n dangos, o blith y 2,115 o raddau a ddyfarnwyd, roedd 1,958 (92.5%) yn rhagorol neu'n dda, gan roi darlun cadarnhaol o wasanaethau ledled Cymru. Mae hyn yn awgrymu bod yna safon gyson uchel o ofal ledled y sector, ac mae tystiolaeth gref o arfer da a rhagorol.

Dim ond nifer bach o wasanaethau y mae'n rhaid iddynt wella'n sylweddol. Lle y mae angen gwelliant, mae'n ymwneud ag arweinyddiaeth a rheolaeth y gwasanaeth gan amlaf.

Mae Arolygiaeth Gofal Cymru wedi ymrwymo i sicrhau bod pawb yng Nghymru'n cael gofal a chymorth diogel, o ansawdd uchel. Nid oedwn rhag gweithredu pan fydd gwasanaethau'n cwmpo islaw'r safonau disgwyledig.

Adborth gan ddarparwyr

Rydym wedi ein calonogi gan yr adborth rydym wedi'i gael gan ddarparwyr.

Roedd y broses arolygu'n drylwyr, yn canolbwyntio ar agweddau pwysicaf y pedair thema, ac wedi'i chynnal mewn modd tryloyw, chwilfrydig, heb fod yn rhy farnol. Roedd hefyd wedi dangos bod AGC yn dymuno'n fawr i'n cartref lwyddo.

Roedd gan yr arolygydd agwedd barchus, wrthrychol a chytbwys drwy gydol y broses arolygu. Roeddem yn teimlo ein bod wedi cael y cyfle i gael ein clywed ac nad oeddem byth yn cael ein brysio. Mae cael arolygydd sy'n hawdd mynd ato ac sy'n dangos parch yn helpu i feithrin ymddiriedaeth.

Beth y mae AGC yn rhoi sylw iddo yn ystod arolygiadau?

Gan weithio gydag ystod o ddarparwyr cartrefi gofal a gwasanaethau cymorth cartref, adolygodd AGC ei fframwaith arolygu i gynnwys disgrifiadau clir o raddau cysylltiedig ag ansawdd.

Mae ein harolygiadau'n canolbwyntio ar brofiadau pobl o ofal. Rydym yn asesu ansawdd a diogelwch gwasanaethau a'r canlyniadau i'r bobl sy'n defnyddio gwasanaethau. Rydym yn ystyried pedair thema yn ystod arolygiadau:

Rydym yn asesu pa mor dda y mae'r bobl sy'n cael gofal a chymorth yn ei wneud, gan ganolbwyntio ar a ydynt yn cyflawni canlyniadau cadarnhaol yn eu bywydau.

Rydym yn archwilio ansawdd y gofal a'r cymorth a ddarperir, ac yn gwirio bod pobl yn cael gwasanaeth o ansawdd uchel a ddarperir gan staff gwybodus a medrus, a bod y gofal yn helpu pobl i gyflawni'r canlyniadau gorau posibl.

Well-being

Care & support

Environment

Leadership & management

Rydym yn rhoi sylw i'r lleoliad corfforol lle y darperir gofal a chymorth, ac yn sicrhau bod pobl yn byw mewn cartref diogel, glân, cyfforddus a chroesawgar, sy'n cael ei gynnal a'i gadw'n dda, ac sy'n cynnwys cyfarpar a dodrefn addas.

Rydym yn gwerthuso'r modd y caiff y gwasanaeth ei drefnu a'i reoli, ac yn ystyried a yw'r trefniadau sydd ar waith yn sicrhau bod gofal o ansawdd uchel yn cael ei ddarparu gan staff llawn cymhelliant mewn gwasanaeth a arweinir ac a reolir yn dda.

Disgrifyddion graddau

O dan bob un o'r pedair thema arolygu, rydym wedi datblygu llinellau ymholi. Rydym wedi datblygu disgrifiadau o dan y rhain ar gyfer pob gradd bosibl i lywio darparwyr gwasanaethau ac arolygwyr.

Rydym yn dyfarnu gradd i bob thema arolygu. Nid ydym yn dyfarnu un radd gyffredinol i'r gwasanaeth cyfan.

Mae gradd "rhagorol" yn golygu bod y gwasanaeth, gydag eithriadau prin, yn neilltuol. Gallai hyn fod ar gyfer arweinyddiaeth eithriadol, ar gyfer gofal a chymorth sy'n rhoi pobl wrth wraidd popeth a wnânt, neu ar gyfer gwneud gwahaniaeth cadarnhaol sylweddol i lesiant pobl.

Enghreifftiau o 'raid gwella'

Mae'r cydberthnasau rhwng y plant a'r staff yn amlwg yn gadarnhaol ac yn llawn ymddiriedaeth. Mae ymdeimlad gwirioneddol o hwyl, chwerthin, a gofal ym mhob rhan o'r cartref. Mae'r tîm yn gweithio mewn modd sy'n ystyriol o drawma, ac yn cyfuno dull gweithredu caredig, gofalgarn â ffiniau ac arweiniad clir. Mae hyn yn helpu'r plant i deimlo'n ddiogel.

Nid yw'r staff yn osgoi sgrysiâu anodd. Maent bob amser yn cymryd yr amser i egluro'r hyn sy'n digwydd a'r hyn a ddisgwylir, gan wneud y cartref yn lle rhagweladwy a chysurion i'r plant.

Cartref Gofal Tŷ Llandaff: Taith at ragoriaeth

"Nid gradd yw rhagoriaeth - mae'n cael ei brofi'n ddyddiol drwy ryngweithiadau ystyrlon, gofal cyson, wedi'i bersonol, a phreswylwyr sy'n cael eu grymuso i fyw bywydau llawn, cyfoethog.

Yr her

Ym mis Hydref 2022, roedd y cartref gofal sydd â 70 o welyau'n wynebu rhwystrau sylweddol. Roedd dibyniaeth uchel ar staff asiantaeth yn tansellio cysondeb a pharhad gofal.

Roedd rhanddeiliaid allanol wedi mynegi pryderon am y safonau gofal, ac roedd niferoedd isel yn golygu bod rhannau sylweddol o'r cartref wadi bod ar gau am nifer o flynyddoedd. Roedd angen i'r gwasanaeth gael arweinyddiaeth gryfach, sefydlogrwydd gwell yn y gweithlu a ffocws o'r newydd ar ganlyniadau ansawdd.

Y dull gweithredu

Dechreuodd y cartref ar daith gyson, gynaliadwy i'w drawsnewid ei hun:

Adeiladu tîm parhaol

Buddsoddi mewn datblygiad staff

Cryfhau perthnasoedd allanol

Ymgorffori gwelliant parhaus

Blaenoriaethu Gofal sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn

Yr effaith

Darparodd y gweddnawidiad hwn welliannau mesuradwy ledled pob agwedd ar ofal:

- **Llai o dderbyniadau i'r ysbyty** – Ni chafodd un preswylydd a chanddo gyflwr cymhleth hirdymor unrhyw dderbyniadau heb eu cynllunio i'r ysbyty am dros chwe mis yn sgil darparu trosolwg clinigol cryfach.
- **Gwell symudedd ac annibyniaeth** – Datblygodd preswylydd o orfod cael cymorth gan ddau unigolyn i symud yn ddiogel gydag un gofalwr yn sgil cynllun ymarfer corff wedi'i bersonoli.
- **Llesiant emosiynol gwell** – Mae preswylydd a oedd wedi mynd i'w gragen yn gymdeithasol bellach yn cymryd rhan mewn gweithgareddau dyddiol ac yn dweud ei fod yn "teimlo'n rhan o bethau eto."
- **Gofal diwedd oes gydag urddas** – Mae teuluoedd yn canmol gofal lliniarol y cartref yn gyson, a disgrifiodd un perthynas wythnosau olaf ei anwylyd fel a ganlyn: "heddychlon, urddasol, a heb unrhyw ofid."

Y canlyniad

I gydnabod gwelliannau dyfal o ran ansawdd, diogelwch a chanlyniadau, dyfarnodd AGC radd 'Rhagorol' i Tŷ Llandaff ar draws pob un o'r pedair thema. Mae'r cartref yn gweithredu hyd eithaf ei allu erbyn hyn ac mae ganddo dîm sefydlog o tua 120 o staff parhaol, hyder cryf gan ei randdeiliaid, a phreswylwyr sy'n ffynnu'n gorfforol, yn emosiynol ac yn gymdeithasol.

Gwersi allweddol

- **Dechrau gyda'r arweinyddiaeth** – Mae gweledigaeth glir, trosolwg cyson a chymorth gweladwy yn ysgogi newid diwylliannol.
- **Buddsoddi yn eich gweithle** – Mae datblygiad proffesiynol, cydnabyddiaeth ac amgylchedd cefnogol yn creu timau ymgysylltiol, llawn cymhelliant.
- **Meithrin partneriaethau** – Mae cydweithredu â rheoleiddwyr, comisiynwyr a gwasanaethau cymunedol yn cyflymu cynnydd.
- **Cadw preswylwyr wrth galon popeth** – Eu cynnwys wrth gynllunio gofal, cyfathrebu'n agored a gweithredu ar adborth.
- **Bod yn amyneddgar ac yn gyson** – Mae trawsnewid cynaliadwy yn cymryd amser, ond mae dathlu cerrig milltir a chanolbwyntio ar ganlyniadau hirdymor yn cyflawni canlyniadau hirhoedlog.

Yn hyn y dywedodd teuluoedd wrthym

“Mae'r staff a'r cartref yn hollol wych ac yn werth y byd”

“Mae Tŷ Llandaff drwy'r to, mewn ffordd dda”

O botensial i ragoriaeth: Y modd y gwnaeth Cartref Plant Blaen y Waun drawsnewid gofal

Yr her

Pan ddechreuodd Unigolyn Cyfrifol Priority Childcare oruchwylio Blaen y Waun yn 2021, roedd y cartref plant, sydd â dau wely staff gofalggar, yn brin o strwythur a chysondeb. Roedd y gwaith o gynllunio gofal yn anghyson, roedd yr asesiadau risg yn annigonol, ac, y pwynt hollbwysig yw, nid oedd lleisiau'r plant yn cael eu clywed mewn penderfyniadau am eu bywydau eu hunain.

Y trobwynt

Roedd penodi rheolwr dynodedig ar gyfer y cartref wedi ysgogi newid. Gan weithio gyda rheolwyr rhanbarthol a rheolwyr sicrhau ansawdd, adeiladodd dîm hyderus ac ymgorfforodd systemau clir ac iddynt atebolrwydd cryf. Roedd y misoedd cyntaf yn canolbwyntio ar sefydlogi'r cartref a sefydlu gweledigaeth a rennir, sy'n canolbwyntio ar y plant, a hynny drwy hyfforddiant a goruchwyliaeth fyfyrion.

Yr effaith

Cyn pen 18 mis, daeth Blaen y Waun yn amgylchedd diogel, magwrus lle y gall plant ffynnu. Mae'r gweddnewidiad yn amlwg yn y canlynol:

- **Llesiant gwell:** Mae arferion disgwyliadwy ac ymarfer ystyriol o drawma wedi gwella iechyd emosiynol, ymddygiad, ymgysylltiad addysgol ac annibyniaeth y plant.
- **Plant wedi'u grymuso:** Mae'r bobl ifanc yn cyd-greu eu gofal, gan lywio arferion, gweithgareddau a phenderfyniadau.
- **Tîm hyderus:** Datblygodd y staff o ymarfer anghyson i ddarparu gofal o ansawdd uchel â balchder.
- **Rhagoriaeth reoliadol:** Mae holl reoliadau AGC yn cael eu bodloni'n llawn erbyn hyn, ac mae systemau cadarn a chlr ar waith.

Y gwersi allweddol

Roedd gweddnewidiad go iawn yn gofyn am fwy na systemau - roedd yn mynnu arweinyddiaeth gref a bod y tîm yn cael ei ddatblygu ac y gwrandawir o ddifri ar blant. Dysgodd y gwasanaeth nad yw rhagoriaeth yn gyrchfan ond yn daith barhaus o fyfrio, addasu ac esblygu.

Daw rhagoriaeth o beidio byth â bodloni ar "ddigon da" a gofyn yn barhaus beth yn rhagor y gellir ei wneud i helpu plant i ffynnu.

Da

Mae gradd 'da' yn golygu bod y gwasanaeth yn dda ac yn ofalgar yn gyson, a'i fod yn diwallu anghenion pobl drwy arferion dibynadwy ac iddynt ganlyniadau cadarnhaol.

Enghreifftiau o 'da'

Mae'r preswylwyr yn profi ymdeimlad cryf o lesiant drwy ddull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ac sy'n rhoi gwerth ar urddas a dewis. Gwelodd yr arolygwyr ryngweithiadau cadarnhaol rhwng y preswylwyr a'r staff, ac roedd pawb yn cymryd rhan mewn gweithgareddau ystyrlon megis nofio, ymweliadau ag amgueddfeydd, a theithiau cymunedol.

Mae'r cartref yn gyfforddus ac wedi'i addasu i anghenion a chwaeth y preswylwyr, gydag ystafelloedd gwely wedi'u personoli ac ardaloedd cymunedol croesawgar sy'n meithrin annibyniaeth ac yn darparu digon o le ar gyfer gweithgareddau ac i ymlacio.

Rhaid gwella

Mae'r radd hon yn golygu nad yw'r gwasanaeth yn bodloni'r safonau disgwyliedig weithiau, a bod yna arferion anghyson a meysydd y mae angen eu cryfhau i sicrhau diogelwch a llesiant pobl.

Enghreifftiau o 'raid gwella'

Nid oedd rhai o'r cynlluniau a welsom yn cynnwys digon o fanylder ac nid oeddent yn adlewyrchu anghenion pobl yn llawn nac yn amlinellu mesurau clir i reoli'r risgiau a nodwyd. Er bod y cynlluniau personol yn cael eu hadolygu'n fisol, dim ond peth tystiolaeth a welwyd bod y bobl neu eu cynrychiolwyr yn cymryd rhan yn y broses adolygu.

Nid yw'r asesiadau risg yn ddigon trylwyr ac nid ydynt yn dangos yn glir y risgiau i blant na'r modd y bydd y risgiau hynny'n cael eu rheoli.

Rhaid gwella'n sylweddol

Mae'r radd hon yn golygu mai anaml y mae'r gwasanaeth yn effeithiol, bod ganddo arweinyddiaeth wan neu annigonol a bylchau sylweddol yn y gofal sy'n peryglu diogelwch a llesiant pobl. Mae'n golygu bod yn rhaid i ddarparwr y gwasanaeth gymryd camau ar unwaith i wneud gwelliannau.

Enghreifftiau o 'raid gwella'n sylweddol'

Mae'r cofnodion dyddiol yn dangos nad yw gofal yn cael ei ddarparu'n unol â gofynion asesedig, gan danseilio llesiant corfforol ac emosiynol. Mae rhai aelodau o'r staff yn gweithio gydag unigolion heb ymwybyddiaeth lawn o'u hanghenion arbenigol, sy'n cynyddu'r risg o ddarparu gofal amhriodol.

Nid yw'r darparwr wedi sefydlu goruchwyliaeth ddigonol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei weithredu'n hwylus neu y darperir gofal o ansawdd uchel. Mae'r trefniadau llywodraethu a rheoli perfformiad yn dal i fod yn wan ac yn annibynadwy, gan arwain at systemau annigonol sydd wedi methu â nodi a rheoli risgiau sylweddol.

Beth sydd nesaf?

Byddwn yn parhau i gefnogi ein darparwyr gwasanaethau oedolion a phlant drwy ddefnyddio graddau. Pan fydd y graddau wedi'u hymgorffori a'r holl wasanaethau perthnasol wedi cael eu graddau (erbyn tymor yr hydref 2026) byddwn yn cynnal adolygiad annibynnol. Bydd yr adolygiad hwn yn ein caniatáu i ddeall yn well y modd y mae'r graddau'n gweithio'n ymarferol, pa dueddiadau sy'n dod i'r amlwg ledled y sector, a pha gymorth ychwanegol y mae ei angen.

"Nid gradd yw rhagoriaeth. Mae'n cael ei brofi'n ddyddiol drwy ryngweithiadau ystyrlon, gofal cyson, wedi'i bersonol, a phreswylwyr sy'n cael eu grymuso i fyw bywydau llawn, cyfoethog."